

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 114/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. marca 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti GENE Group, s. r. o., Nábrežie mládeže 89, Nitra, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Čarnogurský ULC s. r. o., Tvarožkova 5, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Mag. Jána Čarnogurského, pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Cob 431/2012 zo 4. decembra 2013, ako aj jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti GENE Group, s. r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. februára 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti GENE Group, s. r. o., Nábrežie

mládeže 89, Nitra (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej obchodnou spoločnosťou Čarnogurský ULC s. r. o., pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Cob 431/2012 zo 4. decembra 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“), ako aj jemu predchádzajúcim postupom.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v súdnom konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 54 Cb 91/2006 sa obchodná spoločnosť MINOKA s. r. o. (ďalej len „navrhovateľ“) domáhala proti sťažovateľovi (odporcovi) zaplatenia sumy 277 791,13 € s príslušenstvom s odôvodnením, že na základe zmluvy o dielo č. 39/2004 uzatvorenej medzi sťažovateľom ako objednávateľom a navrhovateľom ako zhotoviteľom, predmetom ktorej bola výstavba bytu... v B. spolu s garážovým boxom č. 5, sauny, bazénu, posilňovne, squashu, práčovne, terasy a ostatných spoločných priestorov v bytovom dome (ďalej len „byt“ alebo „dielo“), bola cena za vykonané dielo medzi zmluvnými stranami dohodnutá v celkovej sume 236 832,77 €. Navrhovateľ sa návrhom doručeným okresnému súdu domáhal, aby tento zaviazal sťažovateľa na zaplatenie sumy 94 761, 99 € a sumy 183 029,14 € s príslušenstvom z titulu vykonania prác a dodania materiálu nad rámec uzatvorenej zmluvy o dielo. Uvedený skutkový stav nebol v súdnom konaní medzi účastníkmi konania sporný, sporné bolo jeho právne posúdenie. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 54 Cb 91/2006 z 10. mája 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi istinu v sume 145 767,21 €, zmluvnú pokutu v sume 558,98 € a úrok z omeškania; ďalšími výrokmi vyslovil, že nárok v časti 102 554, 57 € zastavuje a vo zvyšku nárok zamietá.

Na základe odvolania podaného sťažovateľom krajský súd napadnutým rozhodnutím rozsudok okresného súdu potvrdil v napadnutej vyhovujúcej časti.

Podľa názoru sťažovateľa počas konania pred všeobecnými súdmi v tejto veci bolo potrebné odpovedať na tri sporné právne otázky, ktoré sťažovateľ namietal počas súdneho konania pred okresným súdom, ako aj krajským súdom:

1. Prvá sporná právna otázka súvisí s posúdením platnosti právneho úkonu „objednávky nadštandardu“ v ústnej forme, keďže podľa zmluvy o dielo bolo možné všetky zmeny diela dojednať len v písomnej forme. Manželia V., ktorí objednávali prerobenie bytu, tak nedodržaním písomnej formy dodatku k zmluve o dielo spôsobili, že tieto nadštandardné úpravy boli objednané v ich vlastnom mene, na ich náklady, teda medzi manželmi V. a navrhovateľom bola uzatvorená nová zmluva o dielo. Okresný súd uvedené „objednávky nadštandardu“ považoval za objednávky zo zmluvy o dielo len z toho dôvodu, že sťažovateľ bol vlastníkom bytu. Podľa názoru sťažovateľa skutočnosť, že navrhovateľ „bez informovania a súhlasu Sťažovateľa zapracoval do Diela ďalší materiál, nezakladá bez ďalšieho nárok Navrhovateľa na úhradu Navrhovateľom investovaných finančných prostriedkov proti Sťažovateľovi. Súdne konanie malo byť zamerané na zodpovedanie otázky platnosti ústnych objednávok manželov V. a oprávnenosť požiadavky Navrhovateľa, aby tieto objednávky zaplatil Sťažovateľ. Rovnako sa bolo potrebné zaoberať posúdením otázky, či objednávky manželov V. a ich plnenie Navrhovateľom nie je možné považovať za osobitnú zmluvu o dielo, prípadne zmluvu o zhotovení vecí na zákazku.“

2. Súčasne zostala nezodpovedaná otázka určenia právneho titulu, ktorý oprávňoval navrhovateľa na zaplatenie sumy 145 767,21 €, ktorá bola v súdnom konaní stanovená ako hodnota zhodnotenia diela. V tejto súvislosti sťažovateľ namietal, či v danom prípade možno hovoriť o zhodnotení bytu vzhľadom na skutočnosť, že „v dôsledku osobitného vkusu pani V.“ je byt ťažko predajný. Sťažovateľ by s prevedenými zmenami nikdy nebol súhlasil.

3. Sťažovateľ tiež namietal nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie v konaní, s ktorou sa konajúce súdy podľa jeho názoru náležite nevysporiadali.

Vo vzťahu k rozsudku okresného súdu sťažovateľ uviedol, že tento považuje za nepreskúmateľný, arbitrárny a formalistický z dôvodu, že okresný súd len konštatoval povinnosť sťažovateľa sčasti zaplatiť navrhovateľovi ním uplatnený nárok bez toho, aby právne normy aplikoval na posudzovaný skutkový stav v súlade s § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľovi nie je známe, na základe akých dôvodov okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľ je povinný zaplatiť cenu poskytnutých plnení nad rámec uzatvorenej zmluvy o dielo, ktorá sa takmer rovnala cene za dielo. Tvrdenie svedkov manželov V., že sa so sťažovateľom dohodli, že sa budú „*prerábky bytu realizovať na účet Sťažovateľa, sa nezakladá na pravde a toto ich tvrdenie nebolo v Súdnom konaní preukázané relevantným dôkazom*“. Sťažovateľ ďalej argumentoval, že okresný súd nezdôvodnil svoj záver o povinnosti sťažovateľa uhradiť navrhovateľovi objednávky nadštandardných úprav bytu z titulu bezdôvodného obohatenia.

V súvislosti s rozsudkom krajského súdu sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že ho považuje za nedostatočne odôvodnený a svojvoľný, keďže krajský súd „*stručne, jasne a výstižne nevysvetlil, ako sa vysporiadal so skutočnosťami namietanými Sťažovateľom v podanom odvolaní. Krajský súd Bratislava neuviedol, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy, ako vec právne posúdil, pričom nedbal ani na to, aby bolo jeho odôvodnenie presvedčivé.*“. Krajský súd podľa sťažovateľa najmä nerešpektoval kogentné ustanovenie zákona, teda § 272 ods. 2 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého ak zmluva obsahuje ustanovenie, že sa môže meniť alebo zrušiť iba dohodou strán v písomnej forme, môže sa zmluva meniť alebo zrušiť iba písomne. Uvedenú odchýlku od tohto ustanovenia Obchodného zákonníka krajský súd náležite neodôvodnil.

Sťažovateľ tiež argumentoval, že krajský súd použil právne normy (§ 13 ods. 1, § 133 ods. 1 a § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka), ktoré neboli okresným súdom na zistený skutkový stav aplikované, a preto je jeho rozhodnutie z tohto pohľadu „*prekvapivé*“. Okresný súd posúdil vzťah medzi sťažovateľom a navrhovateľom ako bezdôvodné obohatenie, krajský súd posúdil ústne objednávky nadštandardných úprav bytu ako platný právny úkon. Súčasne krajský súd nevyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril

k aplikácii spomínaných ustanovení Obchodného zákonníka, čím mu odňal možnosť konať pred súdom.

Podľa názoru sťažovateľa skutkový stav konštatovaný krajským súdom je v rozpore so skutkovým stavom zisteným okresným súdom, spomínajú sa v ňom skutočnosti, ktoré v rozsudku okresného súdu uvedené neboli. Konštatovaním nepotrebnosti uzatvorenia písomného dodatku k zmluve o dielo krajský súd neprípustným spôsobom zasiahol do zmluvnej slobody sťažovateľa, a tým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol, že *„nemožno nikoho nútiť, aby proti svojej vôli čokoľvek prijal a bol nútený za nechcenú vec zaplatiť. Súdne rozhodnutia tak neprípustne zasiahli do majetkových práv sťažovateľa, pretože ho nútia prijať niečo, čo sám nikdy nechcel a zaplatiť sumu 145 767,21 € (4 391 383,- Sk).“*

Na základe uvedeného sťažovateľ v sťažnosti navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví:

„1. Základné právo spoločnosti GENE Group, s. r. o. vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Cob/431/2012 zo 4. decembra 2013 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Cob/431/2012 zo 4. decembra 2013 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť spoločnosti GENE Group, s. r. o. trovy konania v sume 1.728,22 € (slovom tisícšesťsto dvadsaťosem eur a dvadsaťdva centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet právneho zástupcu...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosti rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej

inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 378/08) ďalej pripomína, že napadnuté rozhodnutie posudzuje iba z hľadiska kritérií ústavných predpisov a nimi garantovaných základných práv a slobôd. Vzhľadom na to nie je jeho úlohou do detailov preskúmať prípad z pozície v okolnostiach prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízii napadnutý rozsudok so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam eventuálnych pochybení krajského súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybníť konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou (IV. ÚS 270/09, IV. ÚS 27/2010).

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo

slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Z týchto hľadísk preskúmal ústavný súd sťažnosť sťažovateľa, ktorý namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v postavení žalovaného v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 54 Cb 91/2006 o zaplatenie sumy 277 791,13 € s príslušenstvom, ktorá predstavuje navrhovateľom (zhotoviteľom) uplatnenú pohľadávku vyplývajúcu zo zmluvy o dielo, na základe ktorej navrhovateľ vykonal dodávky materiálu a prác nad rámec predmetnej zmluvy podľa ústnych objednávok sťažovateľa, ktoré mu neboli z jeho strany uhradené.

Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom, ktorým zaviazal sťažovateľa zaplatiť istinu v sume 145 767,21 €, zmluvnú pokutu v sume 558,98 € a úrok z omeškania, v časti nároku na zaplatenie sumy 102 554,57 € konanie zastavil z dôvodu späťvzatia návrhu a vo zvyšku nárok zamietol. Okresný súd konštatoval, že navrhovateľom uplatnený nárok je dôvodný, keďže na strane sťažovateľa ako vlastníka bytu došlo k bezdôvodnému obohateniu.

Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie sťažovateľ. Krajský súd napadnutým rozhodnutím rozsudok okresného súdu v napadnutej vyhovujúcej časti potvrdil, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu.

Podstatou námietok sťažovateľa je jeho nesúhlas s rozsudkom krajského súdu, ktorý považuje za arbitrárny a neodôvodnený, vykazujúci znaky svojvôle pri aplikácii na vec sa vzťahujúcich právnych predpisov, a to najmä nerešpektovaním kogentných ustanovení Obchodného zákonníka (§ 263 ods. 1 a § 272 ods. 2 Obchodného zákonníka), konštatovaním skutkového stavu v rozpore so skutkovým stavom zisteným okresným súdom, aplikovaním odlišných právnych noriem oproti okresnému súdu.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Ústavný súd musel preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posúdiť, či napadnutým rozhodnutím mohlo v danom prípade dôjsť k takému závažnému pochybeniu zo strany krajského súdu, ktoré by signalizovalo možnosť vysloviť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie porušenie sťažovateľom označených práv.

Krajský súd v relevantnej časti napadnutého rozhodnutia uviedol:

„Odvolací súd konštatuje vecnú správnosť napadnutého rozsudku a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku zohľadňujúc dôvody odvolania uvádza, že súd prvého stupňa správne vyhodnotil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Odvolací súd je toho názoru, že písomný dodatok zmluve o dielo nebol potrebný, nakoľko k postupným objednávkam nadštandardného vybavenia bytu preukázateľne dochádzalo konateľkami žalovaného a toto konanie žalovaného zaväzuje podľa § 13 ods. 1 v spojení s ustanovením § 133 ods. 1 Obch. zák. Nad rámec argumentácie súdu prvého stupňa odvolací súd k oprávnenosti nároku žalobcu poukazuje na ustanovenie § 407 ods. 3 Obch. zák. a čiastočnú úhradu faktúr nadštandardného vybavenia bytu v sume 7.791,77 EUR žalovaným, ktoré nasvedčujú uznaniu nároku žalobcu žalovaným. S poukazom na uvedené skutočnosti považuje odvolací súd obranu žalovaného za účelovú a zhodne s konštatovaním súdu prvého stupňa uvádza, že žalovaný bol preukázateľne objednávateľom prác navyše, tieto práce prevzal a ich výsledok je jeho vlastníctvom a nie vlastníctvom užívateľov bytu, ktorí sú v právnom vzťahu so žalovaným ako vlastníkom užívaného bytu, no nie žalobcom, ktorý bol zhotoviteľom diela.“

Vo svojej ustálenej judikatúre aj v nadväznosti na § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ústavný súd tiež zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia rozsudku, na ktoré krajský súd vo svojom rozhodnutí poukazuje, uviedol:

„Na základe vykonaných dôkazov, zisteného skutkového stavu a za použitia vyššie citovaných ustanovení Obchodného zákonníka, súd dospel k záveru, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá v písomnej forme zmluva o dielo, predmetom ktorej bola výstavba bytu č. 39. na štvrtom nadzemnom podlaží, spoločných častí a spoločných zariadení a príslušenstva, pričom cena za vykonané dielo bola dohodnutá sumou 5.995.650 Sk, bez DPH (spolu s DPH predstavoval cena diela sumu vo výške 7.134.824 Sk t. j. 236 832.77-eur).

V konaní nebolo preukázané, že by medzi účastníkmi bol uzatvorený v zmysle zmluvy o dielo dodatok k zmluve, ktorým by si účastníci dojednali plnenie nad rámce zmluvy o dielo v písomnej forme, tak ako to zmluva vyžadovala.

Súd však mal na základe vykonaného dokazovania za nesporné, že zmluva o dielo uzavretá v písomnej forme určovala cenu za zhotovené dielo vo výške 7.134.824 Sk (t. j. 236 832,77- eur) s DPH. Zmluvu o dielo podpísal ako zhotoviteľ žalobca a ako objednávateľ vlastníka diela – sporného bytu žalovaný (štatutárny zástupca), ktorý je vlastníkom bytu doposiaľ. Byt od počiatku, napriek tomu, že je vlastníctvom žalovaného, užívajú manželia V., ktorí boli v konaní vypočutí ako svedkovia, títo realizovali zabezpečenie zariadenia bytu, pričom zariadenie bytu objednávali a tieto objednávky sa následne realizovali prostredníctvom architektky Ing. I. Š.

Ing. Ševčíková mala vedomosť o dohode pri stretnutí pána V. a pána Ing. M., že všetka fakturácia za objednávané časti bude realizovaná cez žalobcu s tým, že žalobca bude mať náklady prefakturované od žalovaného, pričom sa stretávala pri zariadovaní bytu s pánom V. a s jeho manželkou.

Ing. A. V. bola v období od 17. 8. 2004 do 14. 7. 2006 konateľkou žalovaného, pričom v období realizácie vybavenia bytu mala v zmysle Obchodného zákonníka a podľa

údajov zapísaných v obchodnom registri právomoc konať vo všetkých veciach samostatne a to až do 27. 4. 2005. Od 28. 4. 2005 konala spolu s Ing. J. Z. Žalovaný nepreukazoval v konaní, že by mala Ing. V. obmedzené ako konateľka spoločnosti konateľské oprávnenia, ani že by vykonávala činnosť nad rámec svojej pôsobnosti. Ak by tomu tak aj bolo, mohol sa žalovaný voči Ing. V. domáhať náhrady škody, čo taktiež neurobil.

V konaní nebolo sporné, že vlastníkom bytu je žalovaný, ani skutočnosť, že byt od počiatku užívajú manželia V., i keď ako uviedla štatutárna zástupkyňa žalovaného, v súčasnosti proti vôli žalovaného.

Taktiež bolo preukázané, že byt bol vyhotovený oproti v zmluve dojednanému štandardu (príloha č. 2) vysoko nadštandardne, pričom žalobca ako zhotoviteľ bytu za dodávku jednotlivých zariadení do bytu hradil vystavené faktúry svojim dodávateľom.

Žalovaný nepreukázal, že by zariadenie bytu reklamoval, alebo neprijal, naopak bolo preukázané, že plnenia prijaté boli a žalovaný byt užíval a naďalej užíva (pre toto konanie nie je relevantné, či žalovaný ako vlastník byt umožňuje užívať iným osobám).

S poukazom na uvedené mal súd za to, že žalovaný bol povinný titulom zmluvy o dielo uhradiť žalobcovi cenu za dielo dojednanú v zmluve a to celkovo vo výške 7.134.824,- Sk s DPH. Žalovaný však prijal od žalobcu plnenia nad rámce dojednanej zmluvy o dielo a to vo forme ďalšieho vybavenia bytu, pričom byt bol a je naďalej vo vlastníctve žalovaného, tento byt užíva a preto je povinný uhradiť žalobcovi za plnenia poskytnuté nad rámec zmluvy.

Súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie, s tým, aby bolo možné ustáliť aké plnenie bolo zo strany žalovaného prijaté nad rámec zmluvy, znalkyňa mala k dispozícii celý spisový materiál s jednotlivými faktúrami fakturovanými žalobcom žalovanému. Znalkyňa vo svojom znaleckom posudku podľa obhliadky stanovila hodnotu bytu v čase nadobudnutia jednotlivých zariadení sumou 153 559,08- eur s 19 % DPH. Pri stanovení prác, ktoré boli vykonané navyše oproti zmluve o dielo znalkyňa ohodnotila plnenie navyše prác vybavenia bytu na 4.626.118 Sk (153 559,08- eur) s 19 % DPH. Súd považoval znalecký posudok za hodnoverný, znalkyňa v doplňujúcich vyjadreniach ako i osobne na pojednávaní svoje stanoviská súdu obhájila.

Je nesporné, že žalovaný žalobcovi zaplatil... s tým, že pri každej platbe vykonanej bankovým prevodom bol uvedený variabilný symbol, číslo zmluvy o dielo. Spolu teda žalovaný uhradil žalobcovi sumu 7.369.559,- Sk.

Pri započítavaní jednotlivých platieb žalovaného súd vychádzal z ustanovenia § 330 ods. 1 Obchodného zákonníka, pričom mal za to, že žalovaný v momente plnenia určil tým, že pri platbe uviedol ako variabilný symbol číslo zmluvy o dielo, že plnenie má veriteľ započítať ako plnenie ceny zo zmluvy o dielo.

S poukazom na uvedené žalovaný teda titulom ceny za dielo určenej zmluvou o dielo uhradil žalobcovi plnú dohodnutú cenu.

Zvyšok žalovaným uhradenej sumy 234.735,- Sk súd započítal už ako úhradu za navyše vybavenie bytu, ktoré bolo ohodnotené na 4.626.118,- Sk, teda z uvedeného vyplýva, že neuhradená zastala suma 4.391.383,- Sk. (145.767,21 €).

S poukazom na uvedené súd zaviazal žalovaného na úhradu zastávajúcej časti za navyše vybavenie bytu vo výške 145.767,21 € žalobcovi titulom bezdôvodného obohatenia žalovaného, spolu s úrokom z omeškania vo výške a od doby uplatňovanej žalobcom, čo bolo v súlade s platnými predpismi.

Súd zaviazal žalovaného na zaplatenie zmluvnej pokuty, vypočítanej v zmysle zmluvy čl. 6.5 za omeškanie s platbou 4.210.000,- Sk, čo žalovaný sám v konaní uznal.

Ďalšie dokazovanie vo veci súd už nevykonával, keďže s poukazom na právny záver sa javilo ďalšie dokazovanie nadbytočné.“

Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu (ako aj z rozsudku okresného súdu) vyplýva, že výsledok sporu závisel aj na posúdení otázky, či medzi účastníkmi došlo k platným zmenám zmluvy o dielo, ktorou sa mal meniť rozsah predmetu plnenia, čo malo v konečnom dôsledku vplyv na cenu diela, ktorú bol sťažovateľ ako objednávateľ a súčasne vlastník bytu povinný zaplatiť navrhovateľovi ako zhotoviteľovi diela. Z rozhodnutí všeobecných súdov v tejto veci vyplýva, že vecnú obranu sťažovateľa, ako aj samotný nárok navrhovateľa neposúdili iba v dôsledku interpretácie kogentného ustanovenia § 272 ods. 2 Obchodného zákonníka v spojitosti s obsahom zmluvy o dielo, teda výlučne z formálnoprávneho hľadiska, ale naopak, oba konajúce súdy pristúpili k posúdeniu vecnej stránky tohto sporu zohľadňujúc najmä skutočnosť, že sťažovateľ bol prostredníctvom

konania svojho štatutárneho orgánu (konateľky p. V) zaviazaný na úhradu nadštandardných úprav bytu objednaných konateľkou nad rámec zmluvy o dielo, ktoré prijal a čiastočne vykonal aj ich úhradu, čím došlo k zhodnoteniu majetku na strane sťažovateľa z titulu bezdôvodného obohatenia. Nerešpektovanie písomnej formy dodatku k zmluve o dielo predstavuje súčasne najzásadnejšiu námietku sťažovateľa.

Sťažovateľ tiež namieta arbitrárnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu v časti týkajúcej sa konštatovania skutkového stavu krajským súdom odlišne od skutkového stavu zisteného okresným súdom a aplikovaním iných právnych noriem na tento zistený skutkový stav. V tejto súvislosti sťažovateľ v podstate opakuje a rozvádza námietky, ktoré uplatnil už v odvolaní, resp. v konaní pred okresným súdom. Takto poňatá sťažnosť však stavia ústavný súd do pozície ďalšej inštancie v systéme všeobecného súdnictva, ktorá mu však neprináleží vzhľadom na čl. 124 ústavy.

Ústavný súd preto považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojevôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Vychádzajúc z uvedeného bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či krajský súd ako odvolací súd namietaný rozsudok primeraným spôsobom odôvodnil a či ho nemožno považovať za arbitrárny, a teda z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neudržateľný.

Poukazujúc na citovanú časť odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu v spojení s citovanou časťou odôvodnenia rozsudku okresného súdu, s ktorým sa krajský súd v celom rozsahu stotožnil, ústavný súd zastáva názor, že namietaným rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu v súvislosti s nezaujatím náležitého stanoviska krajského súdu k otázke nedostatku písomnej formy dodatku k zmluve o dielo považuje ústavný súd do určitej miery za nepostačujúce, avšak vzhľadom na celkové právne posúdenie nároku navrhovateľa (bezdôvodné obohatenie sťažovateľa, konanie sťažovateľa prostredníctvom jeho štatutárneho orgánu) považuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za ústavne udržateľné.

Namietaný rozsudok krajského súdu nemožno považovať ani za arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi názormi krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory krajského súdu svojimi vlastnými. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd (v spojení s okresným súdom) ústavne konformným spôsobom posúdil a odôvodnil, čo bolo zámerom strán, ktoré uzavreli zmluvu o dielo, akým spôsobom boli objednané a uskutočnené nadštandardné úpravy bytu a v akom rozsahu sa majetok sťažovateľa podľa predloženého znaleckého posudku zväčšil. Aj preto ústavný súd argumentáciu okresného súdu a krajského súdu obsiahnutú v odôvodneniach ich rozhodnutí považuje z ústavného hľadiska za akceptovateľnú a udržateľnú.

V záujme presvedčivosti svojho rozhodnutia ústavný súd stručne uvádza:

Konanie podnikateľov upravuje Obchodný zákonník, ktorý v § 13 ods. 1 ustanovuje, že právnická osoba koná štatutárnym orgánom. Podľa § 133 ods. 1 Obchodného zákonníka

štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným je jeden alebo viac konateľov. Ak je konateľov viac, je oprávnený konať v mene spoločnosti každý z nich samostatne, ak spoločenská zmluva neurčuje inak. Podľa § 110 ods. 1 písm. e) Obchodného zákonníka spoločenská zmluva musí obsahovať aj spôsob, akým konatelia konajú v mene spoločnosti. Podľa výpisu z obchodného registra sťažovateľa s účinnosťou od 17. augusta 2004 do 14. júla 2006 zastupovala sťažovateľa navonok p. V. v postavení konateľky s oprávnením konať samostatne a s účinnosťou od 28. apríla 2005 spolu s Ing. J. Z.

Z týchto zákonných ustanovení, ako aj z výpisu z obchodného registra sťažovateľa teda nesporne vyplýva, že v čase objednávanía dodávok materiálu a prác nad rámec zmluvy o dielo bola jediným štatutárnym orgánom sťažovateľa p. Vašinová.

Počet konateľov každej spoločnosti s ručením obmedzeným, ako aj spôsob ich konania v mene spoločnosti určujú výhradne spoločníci v spoločenskej zmluve, resp. spoločník v zakladateľskej listine. Bezvýnimočné spoločné konanie všetkých konateľov, resp. samostatné konanie každého z konateľov ustanovené zakladateľskou listinou sťažovateľa je teda prejavom suverénnej a slobodnej vôle spoločníka sťažovateľa, aby konatelia, resp. konateľ pri právnych úkonoch, ktorými zaväzujú spoločnosť, konali práve tak, ako to spoločník vyjadril v zakladateľskej listine. Z tohto pohľadu sa ústavný súd stotožňuje so závermi krajského súdu, ktorý považoval objednávanie nadštandardných úprav konateľkou za konanie sťažovateľa.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným rozsudkom krajského súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označených sťažovateľom neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Vzhľadom na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej namietal aj porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Ústavný súd vychádzajúc z uvedených skutočností a záverov preto odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2014